

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Het goeie kind

Katootje zag een mand vol appels
Bekoorlijk blozend voor haar staan
'Nee!' riep ze, 'ik mag geen appel pakken.'
Toch keek ze de vruchten lachend aan.
'Wat zijn ze mooi, zo groot, zo rood,
Wat geeft dat ene hapje, hier?
Al maak ik mama er heel boos mee,
Gister gaf ze me er al vier;
In één keer at ik die toen op.
Maar ik wou toch dat ik zeker wist
Hoe déze rode blozeds smaken
Eén appel wordt toch niet gemist?
Zoals dees, wat een sappige!
Die zal vast heerlijk zijn. Ah nee!
Hoe mijn hart klopt. Foei, slechterik.
Ik voel het, God kijkt met me mee.
Hij ziet mij, Hij is overal.
Ik weet: ik moet gehoorzaam zijn.
Je hart bonkt in je keel, zegt mama,
Als je fout doet: God foertert je uit.
Zijn stem beveelt me niet te stelen,
Blijf liggen, appel! O, hoe vrij,
En opgelucht ben ik nu weer.
God sloeg tevreden gade hoe
Ik streed, mijn zonden overwon
Door niet zomaar toe te geven
Schijnt mijn zieltje helder als de zon.'

Het deugzaam kind

Katootje zag een mand vol appels
Die regt bekoorlijk bloosden, staan.
'Neen!' - sprak ze, 'neen, ik mag niets nemen.'
Toch zag zij de appels lagchend aan,
Wat zijn ze schoon, hoe groot, hoe blozend,
Al proefde ik eens, wie ziet mij hier?
Doch Moeder heeft het mij verboden,
Zij gaf 'er gisteren mij wel vier -
Maar 'k at die op, die smaakten kostlijk.
Zie, dat ik nu maar zeker wist,
Hoe deze, die zoo blozen, smaken,
Kom, ééntje word nooit gemist.
'k Heb daar 'er één, wat heerlijke appel!
Die zal eens lekker zijn. Maar neen!
Hoe klopt mijn hart. Foei! 'k word ondeugend.
Ik voel 't, ik ben hier niet alleen.
God ziet mij; God is tegenwoordig.
Dat weet ik, neen, 'k gehoorzaam Hem.
Dit kloppen van mijn hart bij 't kwaaddoen,
Zegt Moeder, is Gods eigen stem.
Die stem beveelt mij niet te stelen,
Daar, lig daar, appel! O hoe vrij,
Hoe vrolijk haal ik nu weêr adem,
'k Heb niets misdaan, o 'k ben zoo blij,
De Godheid zag met welgevallen
Diens strijd, die zegepraal, die vreugd -
En eenmaal wacht deez' ed'le poging
Het schoone zegeloon der Deugd

Uit: Petronella Moens *Letter-kransje voor lieve en brave kinderen* 1806
op [DBNL](https://dbnl.org/)

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Bij het afschaffen van de slavenhandel door Frankrijk

Mijn God! Ik vind geen woorden
Die mijn gedachten schetsen.
De mensheid is verbeterd:
De vrije Franse Natie,
Verbreekt de slavenketens:
De onderdrukte zwarten
Nu hun ongebonden broeders.
De mensheid is gegroeid:
Zij breekt vervloekte boeien
Zwaar liggend om hun enkels.
Ik zing voor u, o God,
Aan het einde van mijn leven.
Gezichten van de voorvaders,
Ik kruis hun trotse blikken,
In de ziel van ieder menskind.
De mensheid is veredeld:
Zelfs Serafijnen in de hemel
Noemen haar juichend zuster!
Ze zien hun eigen vrijheid,
Die hemelse rechtschapenheid,
Ook in de tedere boezem,
Stralen van trotse mensheid.
De Cherub klapt zijn vleugels
En laat haar glorie dwalen.

De mensheid is veradeld:
Zij duldt geen ketens meer.
De vrije Franse Natie
Bloeit, als een paradijsbloem
In het midden van Europa:
Tranen van geluk
Fonkelen als nachtdauw,
En het welzijn van de aarde
Wacht op uw dronk van haar kelk.

Bij het afschaffen van den Slaavenhandel door de Fransche Natie

Mijn God! Ik vind geen woorden,
Die mijn gedachten schildren.
De menschheid is veradeld;
De vrije Fransche Natie,
Verbreekt der slaaven keten;
Zij noemt verdrukte Negers,
Haar vrijgebooren broeders.
De menschheid is veradeld;
Zij wringt gevloekte boeiën,
Van langgekromde halzen.
Ik zing voor u, ô Godheid!
Met stervend stof omkleed.
Het beeld des eeuwgen Vaders,
Herleeft met stoute trekken,
In 't waar gevoel des aardlings.
De menschheid is veradeld;
Zelfs de eerstgebooren Seraf
Noemt haar, al juichend, Zuster!
Hij ziet zijn eigen Vrijheid,
Zijn zeedlijk grootsche Vrijheid,
Ook in den teedren boezem,
Der fiere menschheid glooren;
De Cherub klapt zijn vleuglen,
En galmt haar glorië uit.

De menschheid is veradeld;
Zij kan geen ketens dulden.
De vrije Fransche Natie
Bloeit, als een paradijsbloem,
In 't midden van Europa;
De tranen der verrukking,
Bepaalen haar, als nagtdauw,
En 't heil der zuchtende aarde,
Is in haar kelk besloten.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Kom, voedster van de vrijheid! Kom grootheid!
Kom op nieuwe vleugels aangevlogen,
Drink haar honing moedig!
Aan de Afrikaanse kust,
Zingt pure broederliefde
De feestzang der beschaving.
Niet langer meer vernederd,
Zingen de zwarte lippen:
Mijn God! ik vind geen woorden.
Zijn 't zwijgend lied van zielen,
Zielen die ontroerd
God van de vrije Fransen,
Vol passie ook aanbidden:
Ja God! U bent tevreden.

Het rinkelen van ketens,
Kwelt de natuur niet langer,
Vrije broeders hoeven niet meer,
Wrede christenen te vervloeken.
Geen wanhopig handenwringen,
Of hebzucht en verdoemenis,
Dat onschuldige mensen verteert.
Geen ouders stervend van verdriet,
Terwijl kinderen lijden.
Geen zonen die vol woede,
Voor hun vaders brekend hart,
Zich verhangt aan eigen boeien.
Geen wreedheid scheidt de jongeman,
Van 't meisje van zijn dromen.
Geen zwangere vrouw in tranen,
Gescheiden van het kind zijn vader.
Geen jonge meisjes op de vlucht,
Voor hun eer en mensenrovers,
Geen angstige dochters meer,
Die los van moeder moeten komen,
Hier stopt het radeloos snikken,

Kom vrijheidsmin! kom grootheid!
Vliegt aan op nieuwe vleuglen,
Vergaart dien honig stout.
Aan 't strand der Afrikaanen,
Zingt reine broederliefde
Den feestzang der beschaaving.
't Gevoel, niet meer vernederd,
Juicht op der zwarten lippen;
Hun trotse ogen glinsteren,
En opgeluchte tranen,
Hun spreekende oogen glinstren,
En stille, dankbre traanen,
Zijn 't zwijgend lied der zielen,
Der zielen, die gevoelvol,
Den God der vrije Franschen,
Met teedre drift aanbidden:
Ja God! gij zijt voldaan.

Het rinklen van de keten,
Ontroert natuur niet langer,
Geen vrije broeders vloeken
De wreedheid van den kristen.
Geen wanhoop wringt de handen,
Terwijl doemwaarde schraapzucht,
Haar schuldlooze offers wegsleept.
Geen grijsaart sterft van weedom,
Terwijl zijn telgen jammren,
Terwijl zijn zoon, vol woede,
Voor vaders breekende oogen,
Zich met zijn keten wort.
Geen wreedheid scheurt den jongling
Van 't enig dierbaar meisje;
Geen zwangre vrouwen kermen,
Om haar' geboeiden liefding;
Geen teedre maagden vlugten,
Voor eer en menschenrovers;
Geen schreiënd wicht verschuilt zich
Vergeefs aan moeders boezem;
Geen schraapzucht dwingt de moeder,

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Van moeders die kleine kinderen,
Liever in hun slaap laten stikken,
Dan een hels leven ondervinden.

Nee, edele Franse Natie!
Jij uit je goddelijke inborst
Middels grote daden:
Jij reikt je witte handen
Vol vreugde aan zwarte broeders,
De zedenleer van Jezus
Vloeit van uw zachte lippen.
Jij slijpt de woeste normen
Van onbeschaafde zwarten:
De vrijheid van Gods kinderen,
Versiert u als een bloemenkrans,
Die de hele hemel waardeert.

Om, in geketende armen,
Haar' zuigeling te smooren,
Terwijl zij 't leven vloekt.

Neen, eedle Fransche Natie!
Gij doet uw godlijke afkomst
In grootsche daaden spreeken;
Gij reikt uw blanke handen,
Vol vreugd aan zwarte broeders;
De zedenleer van Jesus
Vloeit minzaam van uw lippen;
Gij vormt de woeste zeden
Van onbeschaafde Negers;
De Vrijheid van Gods kindren
Versiert u, als een eerkrans,
Die 't hemelkoor verrukt.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Brief van Petronella Moens, voor de eer van haar sekse, beledigd door een recensie in het tijdschrift De Schouwborg

Aan de uitgevers van *Vaderlandsche letteroefeningen*

Mijnheren!

Ik, en vast ook veel vrouwelijke lezers met mij, voel me gedwongen om in uw tijdschrift mijn beklag te doen over de recensie van de lezing van de heer J. Scheltema – lid en secretaris van het Koninklijk Instituut Amsterdam – over Anna en Maria Tesselschade.

De recensie is geplaatst in nummer acht van Schouwborg van in- en uitlandsche Letter- en Huishoudkunde. Ik mag dan geen beroeps criticus zijn, maar ik moet de heer Scheltema's onderwerpskeuze rechtvaardigen, in de hoop hiermee ook voor de vrouwenzaak te pleiten, omdat de recensent niet bepaald een gunstig beeld van vrouwen schetsen in hoe hij het werk van de zussen Tesselschade beoordeelt. Dit terwijl, zoals ik het zie, juist de heer Scheltema toont dat bij het beoordelen van kunst geen persoonlijke voorkeur, maar vooral gezond verstand en fijnbesnaardheid vereist zijn.

Brief van mejuffrouw Petronella Moens, voor de eer harer sekse, beledigd door een recensie in het tijdschrift De Schouwborg

Aan de uitgevers van *Vaderlandsche letteroefeningen*

Mijne Heeren!

Het zij mij vergund, door uw geacht en alom gelezen wordend Maandwerk, openlijk aan alle beminnaars van oude en nieuwe *Vaderlandsche Letterkunde* te verklaren, dat ik mij, en voorzeker ook alle letterminnende Vrouwen met mij, van harte beklag over eene Recensie, betreffende de Redevoering over Anna en Maria Tesselschade, Dochters van Roemer Visscher, door den Heer j. Scheltema, Lid en Secretaris van het Koninklijk Instituut te Amsterdam.

Deze voor mij zoo ergerlijke Recensie is geplaatst in No. 8. van den *Schouwborg* van in- en uitlandsche Letteren *Huishoudkunde*. Ik laat aan den Recensent ook der Recensenten over, om de waarde of onwaarde der aanmerkingen op de bovengemelde Redevoering, hier gemaakt, over het geheel te bepalen. Het is alleen de zaak der Vrouwen, die ik mij voor het tegenwoordige aantrek; schoon ik toch den Heer Scheltema moet en wil regtvaardigen, daar hij niet de gunst der Vrouwen inroept bij het beoordeelen der hersenvruchten van de Dames Visscher, gelijk de Recensent schijnt te begrijpen, - neen; de Heer Scheltema is meer dan duizend anderen overtuigd, dat, bij het beoordeelen der kunst, vooral geene gunst, maar alleen gezond verstand en onvervalscht gevoel vereischt worden. De maar al te veel vergetene, schoon onsterfelijke namen dier twee verdienstelijke *Vaderlandsche Vrouwen* herbloeijen onder ons door de zorg en kunstliefde van den achtenswaardigen Scheltema; en het zijn deze, door hem als bezielden namen, die aan de koesterende zonnestrallen der vrouwelijke gunst worden aanbevolen. Doch het is in de eerste plaats de waarlijk ons vernederende veronderstelling, dat de uitgebreide Aanteekeningen, die bij de Redevoering gevoegd zijn, door geene Vrouwen zullen gelezen worden, waarover ik mij te beklagen heb.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Juist hierom erger ik me aan de toon waarop de recensie van de lezing is geschreven, die zich op geen enkele manier op vrouwen lijkt te richten. Hoewel inderdaad veel vrouwen maar weinig middelen aangereikt krijgen om voor zichzelf te denken, doet de recensent ons onrecht aan door ons af te schilderen als te onbeduidend om geraakt te kunnen worden door het werk van twee talentvolle schrijfsters. Veel vrouwen, zo weet ik, hebben de toespraak van de heer Scheltema juist met plezier gelezen, en zijn trots op de dochters van Roemer Visscher, die zelfs toen we nog geacht werden niet verder te kijken dan het aanrecht of de linnenkast, toonden tot welke hoogte de vrouwelijke geest zich met zelfs de geringste stimulering kan ontwikkelen. De recensent is blijkbaar het soort denker dat vreest dat, wanneer een vrouw zich durft te wagen aan het schrijven van literatuur, de huishouding en smakelijkheid van het avondpraktje daaronder zullen lijden. Het soort denker dat liever had dat vrouwen hun leesvoer beperkten tot kookboeken, in plaats van zich bezighielden met reflecties op historische poëzie, zonder te bedenken dat vrouwen prima tot beiden in staat zijn.

Ten tweede, erger ik me aan de volgende uitspraak van de recensent: 'De toespraak over Anna en Maria Tesselschade voegt niets toe aan de Nederlandse literatuur, net zomin als de heer Scheltema zelf, daarvoor is het onderwerp te nietig.' Te nietig! Welke vrouw zou zich zo'n uitspraak niet aantrekken? Twee beroemde dichters uit de zeventiende eeuw, tijdsgenoten van Hooft, Vondel, Cats, Huygens en andere canonieke schrijvers, zijn een te nietig onderwerp voor een hedendaagse lezer?

Is dan ook alles wat Hooft en andere mannelijke schrijvers tot lof van de zusters Tesselschade hebben gezegd niets dan laffe vleierij? Hoe nietig zouden dan al deze mannen in mijn ogen worden! Mij doet u niet geloven dat

Het is waar, de algemeene regelen van vrouwelijke opvoeding, en de enge kring, waar binnen de Vrouwen zich meestal bepaald zien, zijn weinig geschikt om de zucht voor algemeene kundigheden onder dezelve op te wekken. Doch de Heer Recensent doet de Vrouwen onrecht, door haar als zoo beuzelachtig te beschouwen, dat de verdiensten van twee sieraden harer sekse haar volkomen onverschillig zouden zijn. Vele, dit weet ik bij ondervinding, hebben de Redevoering van den Heer Scheltema, benevens de Aanteekeningen, met graagte gelezen, en zijn trotsch op de waardige Dochters van Roemer Visscher, die toen reeds, toen de vrouwelijke opvoeding nog genoegzaam alleen tot de keuken en de linnenkamer bepaald was, toonden, tot welk eenen trap van beschaving en ontwikkeling de geestvermogens der Vrouwen zich, bij de geringste aanleiding, kunnen verheffen. De Heer Recensent schijnt tot die stroeve, eigenbatige Geleerden te behooren, die zich angstvallig maken, dat, wanneer Vrouwen zich op het beoefenen van oude Letterkunde beginnen toe te leggen, de huishouding over het algemeen, en de spijsbereiding in het bijzonder, daar veel bij lijden zouden. Soortgelijke Geleerden zagen voorzeker liever een boek over de Kookkunst aan de Vrouwen opgedragen, dan een boek met aantekeningen over oude Dichtkunde; zonder te bedenken, dat de waarlijk verstandige en geoefende Vrouw hare schoone pligten als huishoudster en moeder even weinig kan vergeten, als de brave mannelijke lettervriend zijne dierbare huisselijke belangen.

In de tweede plaats ergerde mij de volgende uitdrukking des Recensents: De Verhandeling over Anna en Maria Tesselschade zal voor onze Vaderlandsche Letterkunde niet nuttig zijn, of den Heere Scheltema geen roem aanbrengen; het onderwerp is te nietig. - Het onderwerp is te nietig! Trekt zich niet een Vriend der Vrouwen, of der vrouwelijke letterkunde, deze beleedigende uitdrukkingen aan? Twee beroemde Dichters uit de Zeventiende Eeuw, twee Kunstvriendinnen van Hooft, van Vondel, van Cats, van Huygens en van andere onsterfelijke mannen, zijn dan een te nietig onderwerp voor den hedendaagschen Redenaar?

Is alles, wat Hooft en andere sieraden des Vaderlands tot lof van Roemer's Dochters hebben gezegd, niets dan de laffe vleierij of vooringenomenheid van Dichters en Minnaars? Maar nooit zal men mij, bij voorbeeld, doen gelooven, dat Hooft, wiens

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Hooft, wienshaarscherpe beoordelingsvermogen door niemand betwist zal worden, zich bij het bespreken van Maria Tesselschades vertaling van Torquato Tasso liet leiden door schunnige gedachten. Want zegt u nou zelf, als dit werk al te nietig is om te bespreken, hoe zit het dan met een groot deel van de kunstwerken uit de Oudheid, die zonder enig hoger doel vervaardigd zijn, en toch met moeite en geduld worden opgegraven? De ware kunstliefhebber eerbiedigt elke bloem die onverwoestbaar op het graf der eeuwen groeit. De bewaard gebleven werken van beide dichters zijn een inspiratie voor hun jongere collega's, zoals de heer Scheltema goed heeft ingeschat.

Daarbij bevat het werk van Anna en Maria Tesselschade niet meer of minder zwakke punten dan het werk van klassieke of andere dichters; er is geen lezer die perfectie verwacht.

Ik hoop en vertrouw erop dat liefhebbers van de Nederlandse literatuur zich het seksisme van de recensent aantrekken. Het ontbreekt ons toch nog niet aan mannen die zich voor vrouwen in de literatuur in willen zetten, mannen die vrouwen tot meer in staat achten dan het lezen van keukenmeidromantjes. Nee, het ontbreekt ons vast niet aan weldenkende mannen, die de toenemende hervormingen in de opvoeding van vrouwen alleen maar toejuichen.

Op deze mannen reken ik, en tot hen richt ik deze brief.

Petronella Moens

onverbasterd gevoel, wiens fijn gescherpt oordeel hem toch niet zal betwist worden, - dat Hooft, zeg ik, bij het beoordeelen der vertaling van Tasso door Maria Tesselschade, zich altijd door hare bevallige gestalte en luchtig morgenkleed zoude hebben laten verbijsteren. Waarlijk, indien dit onderwerp der Verhandeling van Scheltema te nietig is, wat zoude men alsdan van een aantal kunstwerken der Oudheid, die volstrekt zonder bedoeling om hart en zeden te verbeteren vervaardigd zijn, wel niet moeten zeggen, en die evenwel met zoo veel moeite, ten koste van zoo veel tijd en hoofdbreken, uit het stof der vergetelheid opgedolven worden? De ware Kunstvriend eerbiedigt elke onwelkbare bloem, die op het graf der Eeuwen ontspruit. De overgeblevene lettervruchten der beide Dichters prikkelen den naijver van hare jongere Zusters, die den kunstminnenden Scheltema, voor het aanwijzen en doen herleven van dezelve, den dankbaarsten lof toezwaaijen. De zwakheden in de verzen van Anna en Maria Tesselschade zullen door elk, die het ware kunstschoon kan gevoelen, even weinig nagevolgd worden, als de zwakheden van Grieksche, Romeinsche of andere Dichters; en hij, die geen gevoel voor dat schoon heeft, zal ook voorzeker door de gebreken dezer Dichters niet bedorven worden.

Ik hoop en vertrouw, dat een van onze Vaderlandsche Lettervrienden zich het onregt, door den meergemelden recensent het vrouwelijk geslacht aangedaan, zal aantrekken. Het ontbreekt ons toch nog niet aan zulke edelmoedige Mannen, die zich met genoeg door Vrouwen in het oefenperk der Letterkunde zien op zijde streven; aan Mannen, die de Vrouwen niet slechts in staar rekenen tot het lezen van beuzelachtige romans en vertellingen, maar ook tot het onderscheiden van zedenbedervende en hart-verbeterende geschriften, zoo wel als tot het opzamelen van nuttige kundigheden. Neen, het ontbreekt ons nog niet aan zulke edelmoedige en waarlijk wijze Mannen, die zich verblijden over de toenemende hervorming der vrouwelijke opvoeding.

En aan eenen uit die edelmoedige, die weldenkende Geleerden, hij zij dan wie hij zij, beveel ik onze verde-diging ten ernstigste aan.

Petronella Moens

Uit: Petronella Moens *Vaderlandsche letteroefeningen* 1809 pp 516-519 op [DBNL](#)

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

De jonge Sofia

Achtste hoofdstuk - De slaven

Ik heb er in deze hertaling voor gekozen de oorspronkelijk tekst trouw te blijven in de benaming van zwarte Afrikanen en tot slaaf gemaakten uit de Afrikaanse diaspora, omdat deze term mijns inziens exemplarisch is voor de tijdsgeest en het wereldbeeld van Moens en haar personages. Wel heb ik er hier en daar voor gekozen om de term "neger(s)" te vervangen door "zwarte(n)" of "zwarte mensen" in verband met de leesbaarheid. Om dezelfde reden heb ik ook de term "blank(en)" voor witte Europeanen onveranderd gelaten. [SHBAB]

Tot grote vreugde van zijn zus en kinderen, kwam met de laatste brieven van de heer Groenendal het bericht dat hij eindelijk zou terugkeren naar Nederland. Het schip dat hem zou vervoeren was bijna klaar voor vertrek. Sofia drukte de brieven met een luide kreet tegen haar lippen en vloog haar familie vol vreugde om de hals.

'Vader komt snel thuis!' riep ze. 'Die lieve papa! Ik hou zo veel van hem...'

'En wie weet wat hij allemaal wel niet meebrengt,' zei Lotje. 'Vader is zo rijk, hij zal vast een groot huis in de stad kopen, toch tante? En wie weet hoeveel dienstboden we zullen krijgen. Of misschien neemt hij wel wat gekochte negers en negerinnen mee.'

'Gekocht?' zei Sofia. 'Nu nog? Nee, ondenkbaar. Gelukkig is het kopen van mensen verboden. Tante liet me in de krant zien dat ook de koning die afschuwelijke slavenhandel streng verboden heeft.'

'O?' zei Lotje. 'Dat wist ik niet. Ik lees de krant niet, net als tante Josephine houd ik alleen de Haarlemsche courant in de gaten voor wie getrouwd of gestorven is. Maar als de

De jonge Sofia

Achtste hoofdstuk - De slaven

Ik heb er in deze hertaling voor gekozen de oorspronkelijk tekst trouw te blijven in de benaming van zwarte Afrikanen en tot slaaf gemaakten uit de Afrikaanse diaspora, omdat deze term mijns inziens exemplarisch is voor de tijdsgeest en het wereldbeeld van Moens en haar personages. Wel heb ik er hier en daar voor gekozen om de term "neger(s)" te vervangen door "zwarte(n)" of "zwarte mensen" in verband met de leesbaarheid. Om dezelfde reden heb ik ook de term "blank(en)" voor witte Europeanen onveranderd gelaten. [SHBAB]

De laatste brieven van den heer Groenendal, die door zijne zuster en zijne kinderen ontvangen waren, schonken eene algemeene blijdschap; want zij behelsden het zoo lang gewenschte berigt, dat hij eindelijk naar zijn vaderland dacht weder te keeren. Het schip, dat hem moest overvoeren, was reeds bijna tot de reis gereed. Sofia drukte met eenen luiden vreugdekreet deze brieven aan hare lippen, en viel, als in vervoering, hare tante, en allen, die bij haar waren, om den hals.

'Nu komt mijn vader toch welhaast!' - riep zij - 'o, die lieve goede man, die altijd zoo trouw voor ons gezorgd heeft! Ik wil hem nu ook zoo hartelijk liefhebben...'

'En wie weet,' - zeide Lotje, - 'wat vader niet al medebrengt. Vader is toch heel rijk; hij zal ook wel een kostelijk huis in de stad koopen, niet waar, tante? En wie weet, hoe vele dienstboden wij dan wel houden zullen; of mogelijk brengt vader wel eenige negers en negerinnen mede, die hij gekocht heeft.'

Sofia. Gekocht? Nu nog menschen gekocht? Neen - daar wil ik niet meer aan denken; o, hoe gelukkig is het, dat het koopen van menschen verboden is. Tante heeft het mij in de courant laten lezen, hoe dat ook onze goede brave koning dien afschuwelijken slavenhandel heel streng heeft verboden. Zie ik heb den koning daar regt lief om.

Lotje - Zoo? Is het koopen van negers verboden? dat heb ik nog niet geweten. Ik hoor nooit naar het lezen in de courant; maar ik doe als tante Josephine, zij zag alleen in de Haarlemsche courant, welke

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

landeigenaren in de Cariben en Amerika geen negers meer mogen kopen, hoe moet de grond dan bewerkt worden? En hoe komen wij dan aan suiker, koffie, katoen en dat soort zaken? Ik heb grootmoeder en tante daar wel eens met meneer en mevrouw Folkers over horen praten, die lang in Suriname hebben gewoond. En ik vroeg hoe het mogelijk was dat mensen daar gekocht konden worden zoals hier koeien en paarden. En mevrouw Folkers zei: "Het zijn ook maar zwarten die verkocht worden. In hun eigen land verkopen ze elkaar ook, en op onze plantages zijn ze broodnodig. Europeanen zijn niet opgewassen tegen de warmte, en de inheemsen van Suriname zijn, net zoals die op andere plantages, te traag of te zwak." Maar hoe gaat dat dan nu slavenhandel verboden is? En waarom is het zo slecht?"

'Nou Lotjelief,' zei mevrouw Van Dijk. 'Alle mensen op aarde hebben dezelfde oorsprong. Ze zijn allemaal afstammelingen van de eerste mens die God geschapen heeft. Zo staat dat in de Bijbel, en die theorie wordt bevestigd door geleerden van over de hele wereld die onderzoek hebben gedaan naar het menselijk lichaam. Zij zeggen dat er maar één menselijk ras is, en dat al het onderscheid in kleur en gedaante slechts veroorzaakt wordt door de verschillen in klimaat, die veel invloed hebben op het bloed en de levenssappen. Als zwarte mensen uit Afrika naar Europa komen en hier kinderen krijgen, zijn die ongetwijfeld bij het opgroeien steeds minder zwart, en na vijf generaties zullen ze nauwelijks nog op hun voorouders lijken*.'

*In *Uitverkoren: hoe Nederland aan zijn zelfbeeld komt* (2025, Uitgeverij Athenaeum – Polak & Van Genneep) gaan Saskia Pieterse en Janneke Stegeman op p.15-16 in op de door Bijbelteksten ingegeven theorie dat er drie wereldvolkeren bestonden, afstammend van Noa's drie zonen: Sem, Cham en Jafet. (Christelijke) Europeanen geloofden lange tijd dat zij van Sem afstamden, Noa's goede zoon, waardoor zij moreel superieur waren aan Afrikanen (zogenaamde afstammelingen van Cham). Deze theorie sluit aan op aan het geloof in de invloed van klimaten op de "humoren", de lichaamssappen waar Moens aan refereert, die invloed hadden op je karakter en uiterlijk. Volgens de humorenleer zorgt een mild klimaat, zoals Europa had, voor een gematigd karakter. De Afrikaanse hitte zou tot een negatief temperament leiden (p.16, Pieterse en Stegeman). Het idee dat migratie van zwarte Afrikanen naar Europa tot een verandering in uiterlijk van hun nakomelingen zou leiden, was voor Moens' tijd dus niet vreemd.

mensen getrouwd en gestorven zijn. Maar als de eigenaars van landen, daar in de West, geene negers meer mogen kopen, hoe zal de grond dan bezaaid en beplant worden? en hoe krijgen wij dan suiker, koffij, katoen en zoo vele andere goede dingen? Ik heb grootmoede en tante met den heer en mevrouw Folkers, die ook lang te Suriname gewoond hebben, daar wel eens over hooren spreken; en dan vraagde ik ook wel eens, hoe het mogelijk ware, dat menschen konden gekocht worden, gelijk hier de paarden en de koeijen. Doch dan zeide mevrouw Folkers: 'Het zijn ook maar zwarte negers, die verkocht worden. In hun eigen land verkoopen zij toch elkander, en in onze volkplantingen kan men geene slaven missen; want de Europeanen kunnen daar niet sterk werken, omdat het zoo warm is, en de inboorlingen van Suriname, zoowel als van andere volkplantingen, zijn te traag of te zwak, om te werken.' - Maar hoe gaat het dan nu in dat land, nu zij geene slaven mogen kopen? en waarom is dat koopen en verkoopen zoo kwaad?"

Hoor, Lotje-lief! alle menschen, die op de geheel aarde wonen, hebben denzelfden oorsprong; alle zijn zij afstammelingen van het eerste paar menschen, dat God geschapen heeft. Dit leert ons het Heilige Boek, of de Bijbel, en die leer wordt bevestigd door alle verstandigen, welke het zamenstel van het menschelijk ligchaam in onderscheidene oorden der wereld onderzoeken en bestuderen. Al die verstandigen worden hoe langer zoo meer volkomen overtuigd, dat niet meer dan ééne menschensoort op geheel de aarde bestaat, en dat al het onderscheid in kleur en gedaante slechts veroorzaakt wordt door de verschillende lucht en warmte, die op het bloed en de levenssappen zoo veel invloed hebben. Aan deze waarheid behoeven wij niet te twijfelen; want, wanneer een paar zwarte menschen uit Afrika in Europa overgebracht zijn, en daar kinderen krijgen, dan zijn die bij het opgroeien reeds minder zwart, en in het vijfde nageslacht zoude men weinig of geheel niets meer van de kleur of van de gelaatstrekken der voorouders vinden.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Dus Lotje, kun jij dan geloven dat afstammelingen van dezelfde voorouders het recht hebben elkaar te kopen en verkopen?’

‘Ik weet het niet,’ zei Lotje. ‘Er zijn toch altijd slaven geweest in de wereld? Kijk maar naar het Bijbelverhaal over Jozef! Jozefs broers verkochten hem als slaaf.’

‘Klopt,’ zei mevrouw Van Dijk. ‘Zoals moordenaars, bedriegers en rovers waren ook slavenhandelaren al vroeg onderdeel van de wereld. Zo snel als de mens bewust werd van keuzevrijheid, misbruikte hij die vrijheid voor allerlei soorten misdaden. De eerste zoon van Adam en Eva pleegde immers broedermoord! Dat misdadigheid van alle tijden is, betekent niet dat we het moeten accepteren.’

‘Broedermoord is zelfs nog ouder dan slavenhandel,’ zei Sofia.

‘Precies,’ zei mevrouw Van Dijk. ‘Toen de mensheid in maatschappijen verdeeld raakte, ontstond de slavernij. De sterksten overwonnen al snel de zwakken, en als ze de zwakken niet doodden, dan maakten ze hen tot slaaf. Ze beschouwden hen als hun “wettig verkregen” eigendom waarmee zij, net zoals met vee of andere waar, konden handelen.’

‘Wacht, ik heb niet alles gehoord,’ riep Koosje uit, die net binnen kwam lopen. ‘Ik was met Emilia bij zieke Suze. Mieltje is daar nog. Hebben jullie het over slaven? Hoe zit het dan met de Grieken en Romeinen? Dat waren heel beschaafde culturen en toch hadden zij ook slaven. Wanneer is dat hatelijke gebruik hier in Europa dan voor het eerst afgeschaft? Want de wijze Grieken, die waren toch heel menselijk...’

Wel nu dan, Lotje! kunt gij geloven, dat afstammelingen van dezelfde ouders, dat menschen, die alle hetzelfde regt hebben, om naar hunne eigene verkiezing te handelen, dat deze afstammelingen van dezelfde ouders, zeg ik, elkander mogen kopen en verkoopen?’

Lotje - Ik weet het niet, tante! maar er zijn toch altijd slaven geweest in de wereld. Toen wij onlangs met u de geschiedenis van Jozef gelezen hebben, zagen wij dat immers nog? ja, ja - in dien ouden tijd kende men ook slaven; want Jozefs broeders verkochten hem voor slaaf.

Mevrouw Van Dijk - Och ja, mijn kind! moordenaars, bedriegers en roovers waren, zoowel als koopers en verkoopers van menschen of slaven, al vroeg in de wereld bekend; want, zoo ras de menschen het schoone vermogen, om naar eigene verkiezing te kunnen handelen, begonnen te misbruiken, zoo ras werden ook allerlei soorten van misdaden gepleegd. De eerste zoon van Adam en Eva, immers, werd reeds de moordenaar van zijnen broeder! De oudheid van het misdrijf kan dus geene oorzaak zijn, dat het moet geduld worden.

Sofia - O, neen! Want broedermoord is nog ouder, dan het verkoopen van menschen.

Mevrouw van Dijk - Regt zoo! Eerst toen de menschen vermenigvuldigd waren, en zich in maatschappijen verdeelden, werd de slavernij geboren. De sterksten en heerszuchtigsten overwonnen toen al spoedig de minder sterken, en wanneer zij de overwonnenen niet vermoordden, dan maakten zij deze ongelukkigen tot hunne slaven; dat wil zeggen, zij beschouwden hen als een ‘wettig verkregen’ eigendom, waarmede zij, even als met hun vee of andere eigendommen, konden handelen.

Koosje - Ik heb niet alles gehoord, lieve moeder! want Emilia en ik zijn, gelijk gij weet, bij de lieve zieke Suze geweest. Mieltje is nog bij haar. Gij waart zoo druk in gesprek, dat gij mij niet eens zaagt inkomen; ook wilde ik u niet storen. Maar gij spreekt over slaven! O, zeg mij eens, lieve moeder! hoe kwam het toch, dat de Grieken en Romeinen, die al zoo ver in beschaafdheid gevorderd waren, toch nog altijd menschen als slaven kochten en verkochten? Op welk een tijd is dat hatelijk gebruik hier in Europa eerst afgeschaft? want hatelijk, ja afschuwelijk zelfs is het! O, ik zou de goede, wijze Grieken, bij voorbeeld, de Atheniëzers, die anders zoo menschelijk waren, nog veel meer lief kunnen hebben, wanneer zij zich door vrije menschen hadden laten bedienen, zoo als wij.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

'Ja, Koosjelief,' zei mevrouw Van Dijk. 'De Grieken en Romeinen waren heel beschaafd. Maar in hun maatschappijen beschouwden ze toch de sterksten en dappersten als meerderwaardig dan de zwakkeren. De overwinnaar werd op zijn wenken bediend, terwijl verliezers diep vernederd werden en zelfs tot oorlogsbuit verklaard. Zo was het ook bij de Romeinen. Hun vaderlandsliefde vloeide eerder voort uit hoogmoed dan uit dankbaarheid. Maar het denkbeeld dat alle mensen zonder onderscheid als broeders zijn, kwam voort uit onze christelijke godsdienst. En wie de leer van Jezus belijdt, weet ook dat God de vader is van alle mensen, ook van hen die Hem nooit gekend hebben. Hij heeft zich immers geopenbaard in Jezus, die een mens was zoals wij, behalve dat Hij zich nooit aan enig misdrijf schuldig heeft gemaakt. In Jezus zijn alle stervelingen op aarde verbonden. Daarom zullen jullie lieve kinderen natuurlijk ook begrijpen dat christenen geen slavernij kunnen tolereren. Nee, sinds de Europese volkeren christelijk zijn geworden, is men gaan begrijpen dat slavernij de mensheid onteert, en onder kinderen van God onbestaanbaar is.'

Mevrouw Van Dijk - Ja, Koosje-lief! de oude Grieken, en ook de latere Romeinen hebben het al heel ver gebracht in de beschaafdheid; zij vormden maatschappijen, die door verstandige wetten werden beveiligd, maar zij beschouwden toch altijd sterkte en onversaagdheid als de edelste menselijke hoedanigheden, die de hoogste eer en den uitgebreidsten lof verdienden; met verachting zagen zij neder op elk, wie deze hoedanigheden in eenen minderen graad bezat, of scheen te bezitten. De overwinnaar alleen was dus verdienstelijk, maar de overwonneling werd aan de diepste vernedering ter prooi gegeven, en met den veroverden buit - die aan de krijgslieden rondgedeeld, of ook wel verkocht werd - gelijk gesteld. De Grieken, die zoo ver in beschaafdheid gevorderd waren, bleven op dezelfde wijze in dit stuk denken, schoon de beoefening van kunsten en wetenschappen, die altijd de zeden verzacht, hun toch ook veel meer menselijkheid, bij het behandelen van hunnen slaven, inboezemde. Zoo was het ook bij de Romeinen. Maar, geheel ingenomen met hunnen eigene natie, vloeide hunne vaderlandsliefde meer uit hoogmoed, dan uit een zacht dankbaar gevoel voort. Het denkbeeld, dat alle mensen, zonder onderscheid, verbroederd zijn, was hun vreemd; want dit konde alleen door onze schoone Christelijke Godsdienst ingeboezemd worden. - Elk, wie de leer van Jezus belijdt, weet ook, dat het eeuwig, het volmaakte Opperwezen de liefhebbende Vader is van alle mensen, ook van die, welke Hem nog nooit gekend hebben. Wie de leer van Jezus belijdt weet, dat het volmaakte, het onzichtbare Opperwezen, dat wij God noemen, zich aan de mensen - die in dit leven alleen door de zintuigen kunnen gewaar worden - geopenbaard heeft in Jezus, die zelf een mensch was, gelijk wij zijn, behalve, dat Hij zich nooit, met gedachten, met woorden of daden, aan eenig misdrijf schuldig maakte. In dien Jezus, in dien God onder de mensen zijn dus alle stervelingen, die ooit op de aarde geboren zijn, of geboren zullen worden, verbroederd. Jezus is de natuurgenoot van die allen. Gij begrijpt nu ook, lieve kinderen! dat onder de Christenen geene slavernij kan geduld worden; neen, sinds de volken in Europa de Christelijke Godsdienst aangenomen hebben, heeft men beginnen te gevoelen, dat de slavernij de mensheid onteert, en onder kinderen van denzelfden Hemelschen Vader onbestaanbaar is.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

'Maar tante!' riep Sofia. 'Hollanders, Spanjaarden, Engelsen en alle volkeren met koloniën of plantages in Azië of Amerika, zijn christelijke volkeren, en toch handelden zij in slaven.'

'Echte christenen hebben dat altijd afgekeurd, lieve Sofia,' zei mevrouw Van Dijk. 'Jullie weten dat de moedige Columbus uit Genua, toen zijn eigen landgenoten hem niet vertrouwden, namens Spanje met twee schepen op ontdekkingsreis ging en een nieuw continent ontdekte, dat Amerika werd genoemd. De Spanjaarden verrijkten zich aan goud, zilver, en andere kostbaarheden. Maar de inheemsen ontmenselijkten zij zo dat het alle beschrijving te boven gaat.'

'Maar dat was toch hun recht niet?' vroeg Koosje. 'Het land was toch van de inheemsen?'

'Recht? Nee, dat hadden de Spanjaarden niet,' zei mevrouw Van Dijk. 'Maar zucht naar rijkdom en verkeerde godsdienstijver kwamen samen in dat land, waar nog oude, woeste gebruiken in zwang waren, vooral ook in die tijd, en zuivere kennis van de christelijke leer door bijgeloof en onwetendheid haast verloren was gegaan. De inheemse bevolking van Amerika, die God niet kende, werd als doodsvijand van de christenen behandeld. Ze werd bijna helemaal uitgeroeid, waardoor het land en de mijnen niet meer bewerkt konden worden. Toen besloot men uit Afrika negers - vernoemd naar de grote rivier Niger - te kopen of te stelen en deze onschuldige mensen, die sterker van gestel en geschikter voor arbeid zijn dan de Amerikanen, aan de grootste plantages te verkopen.'

'Stelen? Deden de Spanjaarden dat? Wat erg, mensen stelen!' riep Lotje uit.

Sofia - Maar, tante-lief! de Hollanders, de Spanjaarden, de Engelschen, en alle volken, die koloniën of volkplantingen in Oost of West hebben, zijn Christen volken, en toch kochten en verkochten zij, nu zoo vele jaren lang, menschen.

Mevrouw Van Dijk - Wat zal ik u daarvan zeggen, lieve Sofia! ware Christenen en menschevrienden hebben zich daar altijd over bedroefd. Gij weet, lieve kinderen! hoe de schrandere, de moedige Columbus, een inboorling van Genua, toen zijne eigene landgenooten hem niet geloofden, zich in dienst van Spanje begaf, en dat hij daar, tot het doen van ontdekkingsreizen, het bevel over twee toegeruste schepen ontving; ook weet gij, hoe ver boven alle verwachting de uitslag van zijne reis geweest is: hij ontdekte een geheel nieuw werelddeel, dat eenige jaren later, te onrecht, naar een' anderen reiziger, Amerika werd genoemd. De Spanjaarden namen bezit van deze pas bekend geworden landen, waarvan vele rijk waren in goud, zilver, edelgesteenten en andere kostbare en nuttige dingen. Doch met de arme inboorlingen van die landen handelden zij zoo onmenselijk, dat het alle beschrijving te boven gaat.

Koosje - Maar daar hadden zij immers geen regt toe? Het land behoorde toch immers aan de inboorlingen?

Mevrouw Van Dijk - Regt! - neen, dat hadden de Spanjaarden niet, mijn kind! maar zucht naar rijkdom en verkeerde godsdienstijver vereenigden zich, vooral gedurende dien tijd, ook in Spanje, waar nog de oude, woeste zeden der overheerschende volken plaats hadden, en waar de zuivere kennis van de Christelijke Godsdienst, door bijgeloof en onwetendheid, bijna was verloren gegaan. De inboorlingen van Amerika, die den waren God niet kenden, werden als doodsvijanden der Christenen beschouwd en behandeld; zij werden vermoord en gekweld, tot zoo lang dat hun getal, op eene verschrikkelijke wijze, was verminderd: zoodat het land, en ook de rijke mijnen niet meer door de inboorlingen konden bewerkt worden. Doch nu bedacht men, om in Afrika negers - dus genoemd naar de groote rivier, die door Nigritië stroomt - te koopen, of te stelen, en dan deze onschuldige menschen - die sterker van gestel, en meer tot den arbeid geschikt zijn, dan de Amerikanen - in de Europesche volkplantingen aan de meestbiedenden te verkoopen.

Lotje - Maar, stelen! Zegt gij? - tante! deden dat de Spanjaarden? Foei! Menschen stelen, dat was toch heel leelijk.

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

'Dat is zo, ja. Maar als hebzucht het wint van recht-schapen- en medemenselijkheid, dan zijn geen misdrijven te afschuwelijk. Ja, kinderen, niet alleen de Spanjaarden, maar alle Europeanen die land in andere werelddelen hadden veroverd, kochten en verkochten negers. Menig Afrikaanse moeder hield om een verloren dochter of zoon, die tijdens de jacht of het spelen door Europese kooplieden of ander schorem werd gestolen. Ik heb zelf een negerin gekend, die een vriendin van mij had meegebracht uit Demerary. Deze zwarte, maar goedgehartige vrouw werd hier onderwezen in de christelijke godsdienst en bekeerde zich later tot het geloof. Maar ik heb haar vaak nog bittere tranen zien wenen om haar enige kind, dat haar afgenomen was.

'O, moeder, hoe was dat kindje van haar gestolen?' vroeg Koosje.

'Christina, zo werd de zwarte vrouw gedoopt, heette eerst Melly. Christina was de enige dochter van een negervorst, die niet ver van de zee kust woonde. Een vorst, die krijgs-gevangenen van andere negervorsten aan blanke Europeanen verkocht voor kralen, brandewijn, buskruit, geweren en ander handelswaar. De jonge Melly was een ware schoonheid, ze trouwde al vroeg met een dappere jongen van wie ze veel hield. Ze was ontzettend gelukkig. Elke dag werd er feestgevierd voor het jonge echtpaar en haar ouders, want zij was geliefd bij haar volk. 's Morgens ontwaakte zij naast haar geliefde Omaï op een met bloemen bezaaid bed, 's avonds danste ze met hem, bekranst met bloemen, onder de bloeiende palmbomen.

Maar vijf maanden nadat Melly in Omaï's tent was getrokken, moest hij met haar vader en de rest van het leger tegen een vijandige stam vechten. Melly was zwanger. Ze maakte zich grote zorgen. Al snel won het leger de strijd en keerde terug met Melly's vader aan het hoofd.

Mevrouw Van Dijk - Dat was het, maar wanneer de zucht, om geld te winnen, of rijk te worden, eens het gevoel van regt en menselijkheid onderdrukt heeft, dan zijn geene misdrijven voor den winzuchtigen meer te afschuwelijk. Ja, mijne kinderen! niet slechts de Spanjaarden, maar ook alle volken, die in andere wereld-deelen zich van eenig land hadden meester gemaakt, gebruikten negers, die gekocht of gestolen waren. - Menige Afrikaansche moeder weende om eene lieve dochter, of om eenen bloeienden knapp, die, terwijl zij zorgeloos zich met de jacht bezig hielden, of zich met spelen vermaakten, door de Europesche koop-lieden, of der-zelver zwarte zaakbezorgers waren weggevoerd. Ik zelve heb eene negerin gekend, die door eene vriendin van mij, aan wie zij toebe-hoorde, van Demerary was medegebragt. Deze zwarte, maar goed-hartige vrouw werd hier in de Christelijke Godsdienst onderwezen, en tot een lid of medegenoot van Jezus' Koninkrijk door den doop ingewijd. Maar meer dan eenmaal zag ik haar nog bittere tranen weenen om haar eenig dierbaar kind, dat haar ontstolen was.

Koosje - O, moeder-lief! vertel ons daar meer van. Waar ergens was dat kindje aan de moeder ontstolen?

Mevrouw Van Dijk - Christina - zoo was de zwarte vrouw bij den doop genoemd; te voren noemde men haar Melly - Christina was de eenige geliefde dochter van een' dier kleine negervorsten, die niet ver van de zee kust wonen; een vorst, die ook de gevangenen, welke bij het beoorlogen van andere negervorsten in zijne magt vielen, aan de blanken of Europeanen tegen koralen, brandewijn, buskruit en schietgeweer, of andere dingen verruilde. De jonge Melly was in het oog van hare landslieden eene ware schoonheid; al vroeg werd zij de vrouw van eenen dapperen jongeling, dien zij vurig beminde. Zij was volkomen gelukkig met hem. Elke dag was een feest voor het jonge paar, en voor de kommerlooze ouders; want Melly was de lieveling van allen. Des morgens ontwaakte zij, op het met bloemen bestrooi-de leger, aan de borst van haren geliefden Omaï, en des avonds danste zij, met bloemen bekranst, aan zijne hand, op den klank van trommel en tamborijn, onder de bloeiende palmbomen.

Doch, vijf maanden nadat Omaï de schoone bruid in zijne eigene tent had gebragt, moest hij met Melly's vader en al het krijgsvolk tegen eenen oorlogszuchtigen volksstam te veld trekken. Melly wilde hem volgen, doch zij was zwanger. Met doodelijken angst zag zij de wederkomst van haren Omaï te gemoet. Het krijgsvolk keerde

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Maar haar geliefde Omaï was op het slagveld gestorven. Melly was troosteloos. Er was niet eens een graf om bij te rouwen. Het liefst was ze ook gestorven om met hem herenigd te worden – ook negers geloven in het hiernamaals. Gelukkig werd Melly moeder van een mollig kindje, dat zij onuitsprekelijk liefhad en zorgzaam opvoedde. Haar kleine Seli leek als twee druppels water op Omaï. Zij kon haar ogen niet van haar kindje afhouden en wenste geen moment van haar gescheiden te zijn. Op een dag – de kleine Seli was toen tweeënehalf – schulde ze met het kindje voor de middagzon onder de koele schaduw van platanen, die niet ver van een waterbron groeiden. Seli plukte bloemen, Melly stak die als een krans in het kroeshaar van haar lieveling, die de overtollige bloemblaadjes om haarzelf en haar moeder heen strooide. Moeder en dochter dutten na het spelen zonder zorgen in het koele gras, maar al snel schrok Melly wakker. Haar dochter, die even geleden nog in haar armen lag, was weg. Ze gilde en zocht overal. Snel als een hinde stoof ze door het hete zand. Ze dacht haar kind te horen gillen, maar ze wist niet van waar. Ze rende tot ze bewusteloos raakte. Rond middernacht werd ze door haar doodongeruste ouders en vrienden gevonden. Haar Seli was voor altijd weg. Een week ging voorbij voor Melly hoorde van een jonge man van haar eigen volk, die aan kwaadaardige Europeanen was ontsnapt. Hij was met twee blanken – van wie één zijn meester was – en een zwarte met wie zij handeldreven, langs de plek gekomen waar Melly met haar kind had liggen slapen.

Ze durfden Melly niet mee te nemen, omdat ze tot een machtige stam hoorde, maar de onverlaten konden de drang om het slapende kind weg te roven niet weerstaan.

welhaast overwinnend weder; Melly's vader was aan het hoofd; maar haar dierbare Omaï was in den bloei zijner jaren op het slagveld gedood. Melly was troosteloos. Ach! zijn lijk zelfs was voor haar verloren; zij konde bij zijn graf haar bitter leed niet klagen. Zij verlangde slechts, om ook te mogen sterven, en dan weer met haren Omaï vereenigd te worden; want ook de negers gevoelen, dat zij onsterfelijk zijn. Doch Melly werd gelukkig moeder van een schoon mollig kindje, dat zij onuitsprekelijk liefhad, en met de teederste zorg opkweekte. Het beeld van Omaï bloeide op het lagchende gelaat van hare kleine Seli. De lieve sprekende blik der vriendelijke oogjes was de blik van Omaï, en de jonge moeder verlustigde zich dikwijls uren lang in het beschouwen van haar dierbaar kind, waarvan zij geen oogenblik wilde gescheiden zijn. Op zeker dag – de kleine Seli was toen twee en een half jaar oud – ontweek zij met de lieve kleine de gloeiende middagzon onder de koele schaduw van eenige platanen, die niet ver van een heldere bron welig groeiden. Seli plukte bloemen; de moeder breidde die tot een kransje om de gekroesde lokjes van hare lieveling, die de overtollige bloemblaadjes met volle handjes over Melly en om zich henen strooide. Eindelijk sluimerden moeder en kind, vermoed van het onschuldige spel, onbekommerd op het koele gras in; doch welhaast werd Melly verschrikt wakker; het kind, dat nog voor weinige oogenblikken in hare armen lag, zag zij niet meer. Zij gaf een' luiden gil, en zag wild in het rond, of ook een roofdier de lieve kleine had verscheurd. Met de snelheid van een hinde vliegt zij door het brandende zand. Eenmaal verbeeldt zij zich nog het angstgeschreeuw van haar kind te hooren, doch achterhalen kan zij het niet. Neen – geheel afgemat, stort zij bewusteloos op den grond. Eerst te middernacht wordt zij door hare jammerende ouders en vrienden gevonden. Zij ontwaakt onder hunne tranen en liefkozingen, doch hare lieve Seli was voor altijd weg. Zeven dagen verliepen, eer de ongelukkige moeder voor het laatst nog iets van hetzelfde vernam, en dat wel door een jong mensch uit haar eigen volk, die aan de ontmenschte Europeanen ontvlugt was. Deze jonge neger trok met twee blanken, waarvan de een zijne meester was, en een' zwarte met wien zij handel dreven, voorbij de plaats waar Melly met haar kind in den arm lag te slapen. De moeder durfde men met geweld niet wegvoeren, omdat de stam, waartoe zij behoorde, sterk en gewapend was; doch de zucht, om het slapende kind weg te rooven, konden de booswichten niet

H ERTALING

Simone Atangana Bekono

O RIGINEEL

Petronella Moens

Zo lieflijk lag het aan moeders borst. Een van de blanken sloop naar het naakte schepseltje toe, nam het uit Melly's armen en maakte zich met de anderen uit de voeten. Toen Seli ontwaakte, huilde ze lang en angstig. Ze bereikten de kust en smokkelden de baby snel aan boord van hun slavenschip. Toen Melly dit hoorde spoedde ze zich naar de kust, maar het schip was al met volle zeilen vertrokken. Melly smeekte om haar dochter te mogen volgen. Geketend werd zij op het volgende schip naar Demerary gezet. Mijn vriendin kocht haar daar, maar het kind was verdwenen. Waarschijnlijk is het op zee gestorven. Alleen de troost van het christendom, waartoe de arme negerin zich later bekeerde, bood haar lijdende hart soelaas.

'O, die goede, zwarte Christina, met haar zuivere, liefhebbende hart!' zei Sofia. 'Had zij maar herenigd kunnen worden met haar kind. Seli was dan vast ook een christen geworden! O, waarom kon onze Hemelse Vader dat niet voor haar doen?'

'Waarom weigert een moeder haar geliefde kind iets wat schadelijk voor haar kan zijn?' zei mevrouw Van Dijk. 'Uit liefde, en omdat zij wijzer is dan de kleine onnozelaar, die bittere tranen huilt. God heeft de mensen volmaakter lief dan de tederste moeder haar kind. God is volmaakter wijs dan de mens. Wat hij doet is vervuld van volmaakte goedheid en Seli terugvinden was dus niet in dit leven voor Christina voorbestemd. In het hiernamaals zal de moeder met haar gestorven, door Gods engelen grootgebrachte, kindje herenigd worden. Maar kom, lieve kinderen. Het is gestopt met regenen, laten we een kleine wandeling maken. Zie hoe de mooie zon door de lichte nevel schijnt! Laten we niet langer treuzelen.'

wederstaan. Het lag daar zoo schoon, met eenen geurigen bloemkrans versierd, aan den boezem der moeder. Stil trad een der blanken toe, nam het geheel naakt schepseltje voorzigtig uit Melly's armen, en snelde nu met de overigen voort. Toen de kleine ontwaakte, schreide zij luid en angstig, doch zij bragten het aan de zeekust, en vervolgens aan boord bij de overige slaven. Melly was wanhopend, zij ontvlugtte hare ouders, zij ijldde naar de zeekust, doch het schip, waarin haar kind zich met andere negers bevond, spoedde reeds met volle zeilen voort. Zij bad, om ook weggevoerd te worden. Men sloot haar in ketenen, men bragt haar met een volgend schip naar Demerary. Mijne vriendin kocht haar daar. Het kind was nooit weêr te vinden; welligt stierf het op zee. Alleen de troost van de Christelijke Godsdienst, waaraan de arme negerin welhaast kennis kreeg, konde haar lijdend hart bevredigen.

Sofia - O, die goede, zwarte Christina met haar zuiver liefhebbend hart! Zij moest haar kind weder gevonden hebben. Seli was dan immers ook eene Christin geworden? O waarom wilde onze Hemelsche Vader dat niet zoo?

Mevrouw Van Dijk - Waarom ontnemt elke trouwhartige moeder aan haar geliefd kindje wel eens iets, dat schadelijk voor haarzelve zoude kunnen zijn? Zij doet dat immers uit liefde, en omdat zij wijzer is, dan de kleine onnoozele, die om het schijnbaar onschatelijk goed vaak zoo bitter schreit. God heeft de menschen oneindig volmaakter lief, dan de teederste moeder haar kind; God is ook oneindig volmaakter wijs, dan de menschen. Wat Hij doet is dus volmaakt welgedaan. Het wedervinden der kleine Seli behoorde voorzeker niet tot het geluk van Christina, ook niet tot het geluk der onnoozele kleine zelve. Eenmaal vindt de onsterfelijk geworden moeder haar kindje, dat waarschijnlijk jong gestorven is, door Gods engelen onderwezen, in het hoogere, betere leven weder. - Maar komt, lieve kinderen! de regenwolken zijn voorbij gedreven; wij moeten nog eene kleine wandeling doen. Ziet, hoe de schoone zon door de ligte nevelen heen schijnt; wij mogen geen oogenblik meer vertoeven.

Uit: Petronella Moens *De jonge Sofia* 1837 op [DBNL](#)